

BERECZKI KÁROLY

Kacagó fejfák

Kulcsszavak: Székely sírfeliratok; kopjafák

ESTÁN bá, a falu sírásója, miután meghalt az öreg tisztelendő, ázni kezdte komótosan a sírt és magában dünnyögve mondogatta: Bizony, por és hamu vagyunk, bizonyítá KERNÁC SAMUNK! Odapillantott nagyhirtelen a tőle harmadik sírhantra, amelyben a falu kocsmárosa nyugodott uzsorátlan lélekkel immár egy esztendeje. – Maga miért nem siet a sírásással? – lépett hozzá az ifjú tisztelendő, akit éppen azelőtti nap nevezett ki Katolnára a püspök úr. – Ne izguljon, kolléga úr! – mondta vastag bajusza alól mosolyogva ESTÁN bá. – Mire idehozzák az öreg tisztelendőt, olyan mély lesz a sír, mint az örökkévalóság! A fiatal katolikus pap sértődötten duzzogta: – Már hogyan lennénk mi kollégák, ESTÁN bá! – Mi úgy, ifjú tisztelendő uram, hogy én faragom a bölcsőt, s maga keresztel, én ásom a sírt, s maga temet. Tehát egykenyéren vagyunk! Avval megpökte a tenyerét és mélyet nyomott az ásóval az agyagos anyaföldbe.

Aznap délután nagy harangzúgással el is temették az öreg tisztelendőt, s a temetés után ESTÁN bá fel is állította a frissen faragott kopjafát. Ezt véste rá: „*Becsületes tisztelendő vala Mégis meghala!*” Aztán vállára vette az ásót s indult hazafelé. Éppen a temető kapujában találkozott össze MÓZSIval és IGNÁCCal, két régi komájával. – Hát ti hová igyekeztek? – kérdezte kíváncsian. – Szállást készítünk az öröklétnek – válaszolta a két koma és búsan tovább lépegettek. Nézegették a fejfákat és nagyokat hümmögve sóhajtoztak. – Nétené, már KERNÁC SAMU es itt van. – Ez meg PIROSKA, az a vén púpos. A keresztapja faragta a fejfáját, me’ senkije se maradt jámbornak. – Nahát, kedves komám, maholnap mi es idekerülünk – mondta nagy beletörődéssel Ignác bá. MÓZSI bá bölcs nyugalommal ráhagyta: – Mi igen, ha nem ügyelünk! IGNÁC bá hosszas töprengés után kibökte: – Édes komám, ha az Úristen úgy rendelné, hogy hamarabb halok meg mint te, akkor mit íratnál az én fejfámra? – MÓZSI bá hátrább tolta tarkóján a kalapját és hunyorogva mondta: – Én azt, édes komám, hogy „*Itt nyugszom én, olvasod te, nyugodnál te s olvasnám én!*”

Induljunk el mi is a két székely komával a székely temetőkbe, hogy a kacagó fejfák láttán megfejtjük a székely lélekben rejlő derút, azt a bensőséges humort, amely hozzásegítette ezt a makacs fajtát túlélni az utóbbi ezer esztendő létsorvasztó küzdelmeit. TAMÁSI ÁRON Ábelének kacagása győzi le a halált a székely temetőkben. Mikor NYÍRÓ JÓZSEFet, a másik nagy székely író megkérdezték arról, hogy honnan veszi novellái témáit, az író széttárta a karjait és azt mondta, hogy ő biza a temetőkből. S rögtön elmondta kedvenc viccét: „*Jesszusom, Máriskó, hát mi leve Están bával? – Avval csak annyi, hogy meghala egy cseppet!*” Ebben a válaszban a székely humor minden bája és mély emberi igazsága benne van. S ha

már fejfáknál tartunk, idézzük KÁNYÁDI SÁNDORNnak TAMÁSI ÁRON temetésére írott gyönyörű sorait: „Kivánhat-é ember többet/ Derékaljnak szülőföldet, / s két cserefa lombos ágát szemfedőnek?”

Következzenek hát a humoros fejfák mindenholnan, ahol székelyek éltek és haltak:

„Okosság volt minden,
Amit mondani szokott.
De keveset beszélt,
S annál többet ivott.”

„Itt nyugszik Áron,
Ki volt sok vásáron.
Addig csereberélt,
Míg egy ló, egy herélt,
Úgy ágyékon rúgta,
Itt van róla a nyugta.”

„Itt nyugszik Döme,
Ráesett a malom köve,
Mire észrevette volna,
Hóttan mászott ki alóla.”

„Itt nyugszik Peski,
Ki a sírból les ki,
Nem kell neki túrócsusza
Sze’ már rég a sírba csusza.”

„Itt nyugszik Horgos János
Úgy verték agyon a
Szentgyörgy vásáron
A múlt nyáron.”

„Elaludt Tóth János
Az erdőhöz közel,
Másnap reggelre
Halva ébredte fel.
Megcsípte valami,
Így esett halála.
Aki vigyázatlan,
Ilyen sírt talála.”
„Én voltam a falu
Legerősebb legénye,
Csak eggyel nem bírtam
S ez lett a vége.”

„Pihenünk itt ketten,
Ez alatt a fa alatt.
Hárman vótunk
Egy kocsmába
De a harmadik elszaladt.”

„Agglegény vót,
Mégis meghótt.”

Korkép - 30cm x 25cm, olaj-vászon, 2005

„Éppen akkor érte
A halál zord szele,
Mikor a konyhában
Nyers tormát reszele.”

„Nem jöttem sohasem
Kocsin temetőbe,
Csak mikor a sógor
Vágott engem föbe!”

„Itt nyugszik kedves orvosom,
S körötte, akiket gyógyított.”

„Kece Pál bíró
Sz.1811 mgh. 1882.
Élete híres volt
Halála hirtelen.”

„Vége Vig Andrásnak,
Mert neki sírt ásnak,
Most ásnak Andrásnak,
Holnap ásnak másnak.”

„Én Imre Márton
Felszólítok mindenkit,
Hogy csináltassa meg
A sírkövit.”

„Itt nyugszik Sós Benedek,
Ki sose tett egyebet,
Mint lányokat csábított,
S utolsót ásított.”

A két székelly koma jókat derült a kacagó fejfákon és felfogadták, hogy maguk is előre megrendelnek egy tréfás sírfeliratot. Már kifelé tartottak a temetőből, mikor megszólalt Mózsai bá: - Tudod, NÁCI komám, most jövök rá, hogy itt es eltelik, csak egészség legyen!

